22/11/2018

Η Παναγία η “Λεμονήτισσα” στη Σύμη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου

Τα Εισόδια της Θεοτόκου πανηγύρισε η ακριτική Σύμη στο εξωκλήσι που φυλάσσεται η Ιερά και θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Ελεημονήτριας, η οποία στην ντοπιολαλιά του νησιού ονομάζεται Παναγία η Λεμονήτισσα.

Η ανακοίνωση της Ιεράς Μητροπόλεως Σύμης

Μέσα στήν ὑποβλητική φθινοπωρινή ἀτμόσφαιρα τῆς Σύμης, ἑορτάστηκε μέ τήν δέουσα ἐκκλησιαστική λαμπρότητα, τήν Τετάρτη 21η Νοεμβρίου ἡ μεγάλη Θεομητορική ἑορτή τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Ἡ πατρογονική εὐσέβεια τῶν Συμαίων θεμελίωσε πρός τιμήν τῆς ἐν τῷ Ναῷ Εἰσόδου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, δύο Ναούς στό νησί, ἕναν ἐνοριακό καί ἕνα ἐξωκκλήσι. Ὁ ἐνοριακός βρίσκεται «μετέωρος» θαρρεῖς στήν ἀπόκρημνη βορεινή πλευρά τοῦ λόφου τοῦ Κάστρου καί ἐξωτερικῶς πρόκειται γιά ἕναν ἐκ τῶν ἐντυπωσιακότερων ναῶν τοῦ νησιοῦ, πού δεσπόζει ἐπιβλητικά τοῦ γραφικοῦ λιμανιοῦ τῆς Σύμης.

Στήν ντοπιολαλιά τῶν κατοίκων, λόγῳ τῆς παλαιᾶς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεημονητρίας πού φυλάσσεται ἐκεῖ, ἀποκαλεῖται Παναγία «Λεμονήτισσα», ἀπό παραφθορά τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὡς Ἐλεημονητρίας. Εἶναι μάλιστα ἀξιοσημείωτο ὅτι τήν ἡμέρα αὐτή ἀνέκαθεν στήν Σύμη, ἑορτάζουν καί οἱ γυναῖκες μέ τό ὄνομα Λεμονιά πρός τιμήν τῆς Παναγίας. Τό δέ ἐξωκκλήσι βρίσκεται, στήν περιοχή τοῦ «Ξίσους», τοπωνύμιο τό ὁποῖο τοῦ προσέδωσε τήν ὀνομασία, Παναγία «Ξισώτισσα».

Τήν παραμονή τό βράδυ, στό ἐξωκκλήσι τοῦ Ξίσους χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Χρυσοστόμου καί συμπαραστατούμενου ἀπό Ἱερεῖς τῆς νήσου, τελέστηκε ὁ Μέγας πανηγυρικός Ἑσπερινός, μέ τήν συμμετοχή δεκάδων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι προσῆλθαν νά τιμήσουν τήν Παναγία μας καί νά ἀνάψουν τό

κεράκι τῆς προσευχῆς τους.

Τό πρωί τῆς ἐπομένης κυριωνύμου ἡμέρας στόν Ἐνοριακό Ἱ. Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας Ἐλεημονητρίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας χοροστάτησε στόν Ὄρθρο καί τέλεσε τήν Θ. Λειτουργία, μέ συλλειτουργούς του τόν Γεν. Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο π. Στέφανο Μακρῆ, τόν π. Ἀντώνιο Μανιᾶ, τόν π. Γεώργιο Χατζηχρυσάφη καί τόν Διάκονό του π. Γεώργιο Κακακιό. Ο Σεβασμιώτατος, ὀρθοτομώντας τόν θεῖο λόγο μέ τήν ἐγνωσμένη του θεολογική κατάρτιση, ἀναφέρθηκε στήν σημαντική αὐτή Θεομητορική ἑορτή, προτρέποντας τούς πιστούς νά μεταποιηθοῦν, ὅπως ἡ Παναγία σέ ἐμψύχους Ναούς τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μέ τήν ἀποστολική διδασκαλία, «Ὑμεῖς ἐστε ναός Θεοῦ ζῶντος» (Β΄ Κορ. 6,16).

Πρό τῆς Ἀπολύσεως πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη λιτανεία τῆς ἐφεστίου Ἱ. Εἰκόνος τῶν Εἰσοδίων καί ἐτελέσθη ἡ Ἀρτοκλασία. Ἐκτός τοῦ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, στήν Θ. Λειτουργία συμμετεῖχε καί στρατιωτική ἀντιπροσωπεία μέ ἐπικεφαλῆς τόν Διοικητῆ τοῦ 549 ΤΕ Ἀντισυνταγματάρχη ΠΖ κ. Γεράσιμο Λύτρα, πού παρέστη καί στήν τελεσθεῖσα ἐν συνεχείᾳ ἐπίσημη Δοξολογία τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

Τέλος, μέ τήν μέριμνα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου προσφέρθηκαν σ’ ὅλους καφές καί πλούσια πατροπαράδοτα κεράσματα, προκειμένου τό κλίμα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καί εὐφροσύνης, νά ἐπισφραγισθεῖ καί μέ τήν εὐλογημένη εὐκαιρία τῆς διαπροσωπικῆς ἐπικοινωνίας καί ἐπαφῆς τῶν ἀνθρώπων.

Λίαν ἐνδιαφέροντα ἱστορικά στοιχεῖα ἀντλοῦμε ἀπό τόν μακαριστό λόγιο Πρωτοπρεσβύτερο Σωτήριο Ἀλεξ. Καρανικόλα (1878-1957), ὁ ὁποῖος στό μνημειῶδες ἔργο του «Τά σεβάσματα τῆς λατρείας τῶν Συμαίων», παραθέτει διεξοδικῶς σημαντικές ἀναφορές γιά τόν συγκεκριμένο ἐνοριακό Ναό τῆς Παναγίας. Ὁ ὡς ἄνω Συμαῖος Κληρικός καί Δάσκαλος ἀναφέρει στήν προσφιλῆ του λόγια γλώσσα τά ἑξῆς ἐνδιαφέροντα:

«Ὁ ἱερός οὗτος ναός, εἰς τόν ὁποῖον ὁ γράφων ἐχρημάτισε τακτικός ἐφημέριος ἐπί συνεχῆ τριετίαν καί ἐν τῷ ὁποίῳ ἐτιμήθη διά τῆς ἐντολῆς τοῦ ἐξομολόγου, κεῖται εἰς τήν βορείαν πλευράν τοῦ Κάστρου, ἀκροπόλεως τῆς Σύμης, καί εἰς τάς θέσεις Λελ-λενικός (Ἑλληνικός) καί Ἐκεῖ πίσω.

Ἀρχικῶς ἦτο μακρόστενον ἀλλ’ ἀρκετά μέγα ἐξωκκλήσιον μέ μικρόν κελλίον, εἰς τό ὁποῖον ἐστεγάζοντο κατά καιρούς διάφοροι πτωχοί γέροντες. Τό κελλίον τοῦτο ἐχρημάτισεν, ὅπως διηγεῖται ἡ ζῶσα παράδοσις, καί ὡς κατοικία κάποιου διελθόντος ἐκ Σύμης Ἁγιορείτου μοναχοῦ, ὅστις ὠνομάζετο Χριστόφορος καί μετήρχετο τήν Ἰατρικήν. Παραπλεύρως τοῦ ἐξωκλησίου τούτου ὑπῆρχε ἀρκετά μέγα πιρνάρι (πρίνος), τό ὁποῖον, ὡς θά ἐνθυμοῦνται πολλοί συνηλικιῶται μας, ἐξερριζώθη, πρό τῆς ἐπί τῶν θεμελίων τοῦ ἐξωκλησίου τούτου ἀνοικοδομήσεως τοῦ σημερινοῦ ναοῦ, ἀπό ἐκσπάσασαν καταιγίδα καί σφοδράν βροχοανεμοθύελλαν.

Ὁ νέος ναός ἀνωκοδομήθη ἐκ θεμελίων πρό ὀγδοήκοντα (σ.σ. τό ἔτος 1880) περίπου ἐτῶν ὑπό τοῦ μακαρίτου συμπολίτου μας Κωνσταντίνου Φαρμακίδου (τοῦ Κωστιοῦ τοῦ Βαρελ-λετζῆ) καί τῆς συζύγου του Ἄννης, εἰς τιμήν καί μνήμην τῆς ἀποθανούσης ἀγάμου μοναχοκόρης των Μαριγακιοῦ (σ.σ. ὑποκοριστικό του ὀνόματος Μαρία), διά τῆς διαθέσεως τῶν ἀναγκαίων χρημάτων ἐκ τῆς μεγάλης προικός, τήν ὁποίαν οὗτοι προώριζον διά τήν θυγατέραν των ταύτην. Ἔκτοτε ὁ νεόδμητος οὗτος ναός ἀνεγνωρίζετο ὡς ἰδιοκτησία αὐτῶν. ……

Πρό τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ νέου ναοῦ, ὁ παλαιός μικρός ναός ἔφερε τήν ἐπωνυμίαν Παναγιά ἡ Λεμονήτισσα καί ἐτιμάτο εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Μετά τήν ἀνοικοδόμησιν ὅμως τοῦ νέου ναοῦ, οἱ ἀνακαινισταί προσέδωσαν εἰς αὐτόν καί τήν ἐπωνυμίαν Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου μέ ἐπίσημον ἐπέτειον τήν ἀντίστοιχον ἑορτήν τῆς 21ης Νοεμβρίου. ……

Μετά τόν θάνατον τῶν ἀνακαινιστῶν τοῦ ναοῦ, οὗτος περιῆλθεν εἰς τήν κυριότητα τῶν υἱῶν Φαρμακιδῶν, οἱ ὁποῖοι καί ἐξηκολούθουν νά τόν συντηροῦν ὡς ἰδιόκτητον. Μόλις δέ κατά τό ἔτος 1917 παρεχωρήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τό Κοινόν τῆς νήσου μας καί ἀνεγνωρίσθη ὑπό τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ὡς ἐνοριακός μέ πρώτον ἐφημέριον τόν γράφοντα τάς γραμμάς ταύτας καί μέ ἐνορίτας τούς κατοικοῦντας εἰς τήν γύρω περιοχήν».